

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 .
 Helyben hársos hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelent minden nap a hetű és
 szombat utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kéziratok visszaküldésénél
 vagy megőrzésére nem vállalunk.
 Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 Allár.

NAGYVÁRAD, január 28.

Állami költségvetésünk.

Kábuló fejjel nézi végig az ember azt a kis könyvtárt kitevő könyvtömeget, mely csupa számból áll s a magyar állam költségvetését részletezi.

A rengeteg számtömegeből aztán hatalmas csattanóként emelkedik ki a végösszegezés, mely szerint az összes kiadás 1,086.749,083, az összes bevétel pedig 1,086.870,018 korona. Főlőslégül marad tehát 120,935 korona.

A költségvetés összege bankóban betöltené legnagyobb bái termünket, a felesleg pedig elférne a kis lajbi zsebében.

Ha kíváncsiak vagyunk rá, hogy hová oszlik az az egy milliárd korona, csak a részletes költségvetésbe kell tekinteni s szinte érzi az ember, hogyan zuhog szét mint az áradás a rengeteg pénz. De az áradás termékeny iszapot hagy maga után, ebből a költségvetésből kirohanó áradás pedig hatvanezer forint fölöslegnél semmi egyebet. A rengeteg millió szétfolyik, a nélkül, hogy nemzeti egységünk vagy fejlődésünk jobban hasznát venné, mint az első, összesen 167 milliós költségvetésnek.

Ott van p. o. a vallás- és közoktatásügyi miniszterium költségvetése, összesen kitesz 34.878,386 koronát. Ez az összeg bár három és fél millióval több, mint a tavalyi előirányzat, mégis csak fele annak a szegényletes adónak, a mit egy nagylelkűségi rohamunkban 1867. XV. t. cikk

alapján Ausztriának évenként fizetünk. Rengeteg kidobott összeg az, 60.621,061 korona, melyet tán mindörökké fizetni fogunk, míg Ausztria szépen konvertálja és törleszti ebből a pénzből a maga törzsadósságát.

Hanem azért még kvótaemelést is kaphatunk hálás elismerésképen.

A földművelésügyi miniszterium pedig 46.156,457 koronát költhet az idén, mindössze egy millióval többet mint tavaly ebben a kiválóan földművelő országban, míg a közösügyi kiadásokra 72.640,295 koronával adózunk.

De ezekkel a régi panaszokkal Széll miniszterelnöksége alatt sincs mit foglalkozni, marad minden a régiben.

Az új költségvetés szerint az idén többet költhet mint múlt évben a belügyminiszterium 900,000 koronával, a pénzügyminiszterium 800,000, a kereskedelemügyi 6 millió, a földművelésügyi 800,000, a vallás- és közoktatásügyi 3 és fél millióval, a honvédelmi 1 millió kétszáz ezer koronával, csak az igazságügyi tárca kap kevesebbet a tavalyinál 112,968 koronával.

Mindezen számokban kutatunk a magyar állameszme konszolidálására, és a magyar állam munkásainak anyagi rendezésére valló számadatok után, de nem találunk.

Szó van ugyan arról, hogy az állam 2256 új állást szervez, de ez nem segítség a hivatalnokseregnek és nem erősítése a magyar államnak, mert ezek is csak szaporítani fogják a rosszul ellátott egzisz-

tenciák számát a társadalom, vagy kártársaik legkisebb haszna nélkül.

A pénzügyi bizottság jelentése szerint a folyó évben kitesz a személyi járandóság 183,300.000 koronát, a rendes nyugdíjak 20,593.597 koronát, de ebben nincs még benne a közös hadsereg személyi és nyugdíj-járandósága, sem a tengerészeté, sem a hivatalnokok dologi kiadásai. És mégis, daczára ennek a rengeteg összegnek, hivatalnoki karunk, vagyis azok, akik az állam kenyeréből élnek, nincsenek jól ellátva.

Mert nem kevés de jól fizetett munkással dolgozik az állam, hanem sok rosszul fizetett munkással és igen igen sok jól fizetett fő és legfőbb munka felügyelővel.

Vagyis az igazán dolgozó hivatalnoksereg nyomorog, a színe kurák pedig gomba mód teremnek. Maguk a hivatalok pedig úgy vannak szervezve, hogy ahol ég a munka, ott kevés az ember, ahol pedig főhivatal van, ott egész sereg a körmét piszkálja.

Szeretnők, ha a költségvetés tárgyalásánál, a közösügyi kiadások meddő vitatása helyett ezeket a belügyi abszurdumokat vitatnák meg, mert emellett legalább az adózó polgárok zsebe nem szenvedne, a közjövödelmekből élők zsebe pedig végre rendbe jöhetne.

Hivatalrendezést — kevesebb alkalmazottat — jobb fizetést. Ez legyen a költségvetést vitatók témája.

P—y.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

Mésalliance.

Írta: Michel Provins.

Velenczében. A San Maria-Miracol negyed egyik szűk és homályos kanális-utcájában régi, egykor talán hatalmas pompájú, ma azonban már rozoga palota áll, mely több évszázad vihariban egészen megvedlett.

Az egyik óriási teremben csak egy régi ágy, egy szekrény, dűledező asztal, meg egy karosszék látható. Első tekintetre lesír a butorokról a bazárok olcsó izléstelensége.

Az egyetlen karosszékben egy szomorú hölgy ül. A nevét senki sem tudja. Férjét ismerik csak, Emeric Werner urat, akivel ez a szomorú asszony a szomorú palotában lakik. Egyedül néhány bizalmasuk ismeri a titkukat; azt, hogy a hölgy a föld egyik legrégebbi fejedelmi családjának sarja, Alexandrine de Sylvania hercegnő ő ex-fensége...

A csendben egyszerre léptek nesze hallatszik a lépcsőház felől. Valaki érkezik a palotába... A férj, akire a szomorú asszony vár!... Alexandrine nyugtalanul szökik felülébből, hogy feléje siessen és ajtót nyisson.

Alexandrine: Nos? ... Beleegyezett?

Werner (még egyre liheg a sietségtől): Nem tudom... Ma estére ad választ.

Alexandrine: Hogyan? ... És te ott hagyta az ékszer Carpinél? ... annál a vérszopó uzsorásnál?

Werner: Ő kívánta úgy! ... Meg kell előbb becsülnetnie még... attól tart, hogy a gyémántok hamisak.

Alexandrine: Mit mondasz? ... Hamisak? ... a Styrvanie-rendjel gyémántjai? De hiszen azt a rendjelet az én atyám maga viselte... én pedig sohasem adtam ki a kezeim közül!

Werner: Ez csak azt bizonyítja, hogy atyád udvarában több volt a... lovag, semmint magunk is gondoltuk!

Alexandrine (mint aki hirtelen elveszti maga alatt a talajt): Teremtőm! és ha a gyémántok csakugyan hamisak lennének? ... Mi lesz akkor? ... Végünk van!

Werner (egy székbe bocsátkozik s kezei közé rejti az arcát): Végünk!

(Néhány percnyi szomorú csönd.)

Alexandrine (mintha önmagához szólana): Ehen fogunk halni! ...

Werner (összerezzen, aztán a hölgy felé siet és féltérdre ereszkedik előtte): Bocsáss meg!

Alexandrine (lágyan): Bocsássak meg? miért, én szerelmem?

Werner: Mert nélkülem most is az a fejedelemső volnál, aki hajdan, ahelyett, hogy itt — ebben a nyomorult szegénységben — a száműzetés kenyerét kellene enned, sőt a becsütelenségét is...

Alexandrine: A te hibád az, hogy szeretlek?

Werner: Az én hibám, hogy gyáva voltam a futásra; az én hibám, hogy meg nem öltem magam; — bűnös vagyok, mert el merem fogadni királyom leányának a szerelmét és engedtem a gyengédségének, amikor inkább a becsütelenséget választotta fenséges rangja helyett... egy esztelen kalandért.

A „Kék macska” vendéglő (Kapuczinus-utca) megnyilt!

A nagyrabecsült közönség szives pártfogását kéri

Friss Dréher sör! Kitűnő érmelléki borok!
 Izletes magyar konyha! Választékos olcsó
 villás reggelik!

A katolikus autonómia.

— *Éjjel érkezett táviratunk.* —

Budapest, jan. 28.

Az országos katolikus autonómiai kongresszus a 27-es bizottság tervezetének részletes tárgyalását ma folytatta.

Elnök: Gróf Szapáry Gyula megnyitja az ülést.

A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után a javaslat 9-ik szakaszát **Fehér** Ipoly indítványára, **Apponyi** hozzájárulásával, tekintettel a jogfenntartásra elfogadták.

A tizedik szakasznál **Ugron** Gábor követelte, hogy az önkormányzat céljával vételessék a kegyuraság rendezése.

Zichy Nándor nézete szerint nagyon elég, ha az önkormányzat csak közreműködik.

Apponyi a kisebbségi javaslat idevonatkozó tizedik szakaszát ajánlja.

Ugron és **Zichy** pártolják **Apponyi** Albert gróf indítványát, mely elfogadtatik.

Ugron utal végül a gyűlés határozatképtelenségére.

Elnök a kongresszus folytatását holnapra rendeli.

Egyházi főgondnok-választás.

A reformátusok dunamelléki egyházkerülete főgondnokká **Darányi** Ignác földmívelésügyi minisztert választotta. Komoly ellenjelöltje **Hegedűs** Sándor kereskedelmi miniszter volt, aki azonban néhány szavazattal kevesebbet kapott mint **Darányi**.

Ez a választás nem nyerte meg **Eötvös** Károly és az Egyetértés tetszését. Nemcsak azért, mert **Darányi** mélyen benne van a felekezateskedő (?) agrárius irányban, hanem azért sem, mert sajnálja, hogy »már a reformátusok is annyira sietnek a kormány árnyékába«. Különös, hogy **Eötvös** Károly csak most veszi ezt észre, pedig aki nem hunyja be a szemét, hanem figyelemmel kíséri az eseményeket, az legalább is negyed század óta észlelheti, mint sietnek a reformátusok a kor-

mány árnyékába. Attól fél **Eötvös**, hogy »szomorú lesz ennek a törekvésnek a vége.« Hogy ez a félelem nem alaptalan, annak elég világos jele a református iskolák rohamos államosítása, a református hitközségi adók folytonos emelése és a ref. egyházkerületi gyűléseknek évről-évre szomorubb jelentése, amelyen a **Bernát** Istvánok és **Kaas** Ivorok régen megütköztek, de a **Szász** Károlyok és **Eötvös** Károlyok még nem. Majd eljön az idő, amikor ők is érteni fognak a jelekből.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 28.

Gróf **Apponyi** Albert elnököl.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása után

Darányi miniszter törvényjavaslatot terjesztett be a **Csorba-tó** megvétele tárgyában.

Isekutz Győző több külügyi törvényjavaslatot terjeszt be, melyeket kiadnak az igazságügyi bizottságoknak.

A költségvetés tárgyalása.

Neményi Ambrus előadó hosszas beszédében általánosságban ösmerteti az 1902. állami költségvetést. Beszédét a jobboldal gyakori helyesléssel, a baloldal ellentmondásokkal szakítja meg.

Beszéde végén ajánlja a pénzügyi bizottság jelentésének elfogadását.

A pártok szónokai közt elsőnek

Kossuth Ferencz szólott hozzá a költségvetéshez. Elismeréssel szól **Neményi** beszédéről, de nem helyesli azt, hogy **Neményi** a javaslatnak mintegy hivatalos védőjeként szerepel.

Azt sem helyesli, hogy a javaslatot a külföldi államok példájára készítik, Ausztria és Olaszország után.

Pártja nevében óhajt szólni. Először bírálat alá veszi a költségvetést, azután bírálja a kormány politikai működését. A költségvetés megszavazását rendszeren a kormány iránt érzett bizalomnak szokták tekinteni, éppen azért ragadja meg az alkalmat, hogy kifejezze pártja álláspontját.

Az idei költségvetés 29 millió koronával többet mutat fel, 10 év alatt 290 millió koronával szaporodott. Kérdi, arányban áll-e ez

a közvagyonosodással? Szerinte nem. (Helyeslés a balon.)

A polgárság és az ország nemhogy gazdagodott, de folytonosan szegényedett. (Igaz! Ugy van! balról). Ennek természetes következménye az lenne, hogy Magyarországot gyámság alá helyezték. De mivel ezt nem lehet, niacs más hátra, mint teljes bizalmatlanságát fejezni ki a vezetés iránt. (Elénk helyeslés balról.)

A mai rendszer szerint lehetetlen az ipart fejleszteni, mert minden kísérletet elfojt az osztrák ipar. (Ugy van! balról). Így vagyunk a mezőgazdaságnál, mert rá vagyunk szorítva az osztrák piacra s így teljesen ki vagyunk szolgáltatva Auszriának. (Igaz! Ugy van! balról.)

A költségek folytonos emelkedése az ország teljes kimerülését fogja eredményezni. A költségek növekedésének egyik oka, hogy az állam folyton szaporítja a hivatalnokokat. Meg van győződve, hogy az újak hasznosan fognak működni, de lassan el jön az az idő, hogy az ország egyik része csak azért lesz, hogy a másikat fenntartsa. (Ugy van! balról). O e rendszer teljesen elítéli. (Helyeslés a baloldalon.)

Most átér beszéde politikai részére. A függetlenségi párt soha el nem fogja ösmerni a 67-es alapot. El nem tér céljától, mert tudja, hogy a jövő az övék. (Ugy van!) Ok a magyar haza függetlenségét kívánják! (Hosszas éljenzés balról.) Ok ép oly törvényes alapon állnak, mint a tuloldal. Ok követik azon utat, melyet kijelölt a 48-iki törvények megalkotója s amely kibontott zászlójukra is írva van. (Ugy van, ugy van! balról). Felolvassa **Kossuth** Lajos emlékiratainak egy idevonatkozó részét, melyet ők is vallanak. Az ország államiségét a 67-es alapon kiépíteni nem lehet. (Helyeslés.) Be tudja bizonyítani, hogy ez alapon az ország hanyatlott.

Hol van a magyar hadsereg! Nem a hadsereg kiegészítő részét képezi, de be van olvasztva a közöbe! (Helyeslés balról.) Az 1867-es törvény el is rendeli az önálló vámtérületet. (Ugy van!) Miért ütközik tehát olyan nagy nehézségekbe annak felállítására? Mindezek azt bizonyítják, hogy az ország a 67-es alapon nem tud előre haladni. (Ugy van! balról.)

De az is tény, hogy ez a 67-es alap is ingadozni kezd, már nem működik rendszeren, több év óta lehetetlen véghez vinni azt, mit azok rendelnek. Szomorúan konstataálja, hogy még mindig nem az egész ország, de csak egy párt küzd a függetlenségért. Pedig a világtörténelem is azt tanítja, hogy csak független nemzetben van élet és tetterő. (Hosszantartó

Alexandrine: Esztelend kaland — a házasság?!
Werner: A velem kötött, igen; mésalliance, sőt annál is rosszabb: az állam ellen elkövetett vétség!

Alexandrine: Állj fel! . . . Nem szeretlek térdén látni magam előtt! — A feleséged vagyok, érted? a feleséged! a tiéd! és az is leszek mindaddig, amíg csak utolsó leheltelem tart! . . . A megbánásnak az árnyéka sem fogja soha ériteni a lelkemet, esküszöm! . . . Ha elítélték az emberek, hiszem, hogy Isten kegyelme nagyobb lesz az övéknél! . . . Állj fel, jer, az ajkaimon a helyed! . . . uram vagy! . . . édes szerelmem tel! . . .

(Hosszu csókban fornak össze ajkaik. Csönd.)

Werner: Ez a hév, bármennyire jól essék is a lelkemnek, megfélemlít . . . Te könyvezel?

Alexandrine: Csönd! . . . Nem akarok többé erről hallani! . . . Ne is gondoljunk arra . . . Olyan jó az, nem gondolni semmire, nem látni mást, csak az elmúlt édes emlékeket! . . . Milyen gazdag is a mi regényünk édes emlékekben? . . . Lásd, ezeket az emlékeket tőlünk semmiféle hatalom el nem rabolhatja. Az emlékek a legrágább kincse a szenvedőnek. Akinek emlékei vannak, az a halál ajtaja előtt is mosolyogni tud . . . (Derűs arccal.) De ki meri különben is azt állítani, hogy mindennek vége? Ki tudja? Hát a válasz az én leveleimrel!

Werner (sóhajva): Ah! Igen . . . A leve-

lek, melyeket nagybátyádhoz, **Tingrelli** herceghez írtál . . .

Alexandrine: Mindenesetre . . . Bátyám, a herceg, nagy részvételt volt mindig irántunk. Emlékszel, ő volt az egyetlen, aki érettünk szót emelt és helyeselte a frigyünket? . . .

Werner (hozzáközeledik): Még egy második válasza is várunk, **Alexandrine** . . . Én is irtam levelet valakihez:

Alexandrine (meglepetten): Kibez?

Werner: A királyhoz! . . . Atyádhoz . . . Nem lehetek tovább is oka szenvedéseidnek . . . Fölajánlottam neki az életemet. Elítélték, ötszolgáltatam tehát a fejemet, hogy ennek áránban visszaszerezsem számodra a békés nyugalmat.

Alexandrine (fölbátorodva): És megtette ezt?

Werner (egyszerűn): Igen. (Egy mozdulattal visszatartja.) Valaki jön; csönd? . . . (Az ajtóhoz siet: éppen akkor kopog valaki: a levélhordó, aki két levelet hozott.) A válaszok!

Alexandrine (mikor ismét egyedül van, hirtelen feltöri a levelek pecsétjeit): A király házából! . . . (Az aláírásra pillant): Igen . . . de nem az ő keze írása! . . .

Werner: Az irás **Steinwörté**, ugy-e bár?

Alexandrine: A titkár! . . . Banális válasz . . . a szokott sablon . . . olvasd! (A székére rogy.) Istenem, segíts!

Werner (fölvessza a levelet): — »Uram, nem bátoríthatom fel önt arra, hogy igazságot keressen nálunk. Felsőges uram, a király, nem

vonja vissza a kimondott ítéletet. A jelen körülmények között egyáltalán leghelyesebben cselekszik, ha hirt sem küld magáról. Ami pedig azt a »szerencsétlen személyt« illeti akiről levelemben megemlékezik, az a válaszom, hogy ő felsége nem ismeri őt, éppen úgy, mint én sem ismerem.«

Alexandrine (hevesen): Hazugságok! . . . A levelet meg sem mutatták atyámnak!

Werner: Parbleu! **Steinwört** nem kockáztathatta meg, hogy elcsapják ezért! . . . (A másik levelet bontja föl.) Lássuk ezt. (Olvas.) »De Hart, ő felsége **Tingrelli** herceg hadsegéde« . . .

Alexandrine: Még csak nem is a herceg maga!

Werner: Három sor! . . . »Madame, ő felsége megbízott, hogy rendkívüli sajnálatát kifejezzem, de ebben a perczen, bármennyire is óhajtáná, a herceg ur nem állhat önek szolgálatjára. Váratlan kiadásai annyira igénybe vették a pénztárát, hogy . . .«

Alexandrine (pillanatnyi csönd után): A stylje tökéletes párisi . . . udvarias, hazug és semmitmondó . . .

Werner: Oh . . . tudtam! tudtam! . . . (Kopognak, mire mindketten nyugodtságot erőltetnek az arcukra.)

Werner: Szabad!

Egy ur, akinek arca első tekintetre elárulja az előkelőségét, csöndes, tiszteletteljes udvarias-

helyeslés a baloldalon). Az olyan nemzet, mely megfőtött kézzel és lábbal akar versenyezni más állammal, elbukik, már pedig mi összevagyunk kötve egy esztelenül rángatózó aggal. (Hosszantartó éljenzés, tetszés és taps balról).

Szerinte a kormánynak lenne első kötelessége, hogy feltámassza a nemzeti érületet a függetlenség kivívására, ha az ország érdekeit tekintend. (Helyeslés balról). De a miniszterelnök más véleményben van. Utal ujévi beszédére.

A miniszterelnök azt mondta abban a beszédben, hogy az ország többsége dezavualta a függetlenségi pártot a választásokon. Ez tévedés. Az országnak csak egy kis része szavaz, a miniszter nem akarja behozni az általános szavazati jogot. Mert fél a valóságos többségtől. (Zajos helyeslés az ellenzéken).

Szél Kálmán miniszterelnök: Setében való ugrás!

Kossuth: Erről is tudnék beszélni, de nem akarok eltérni a tárgymtól. Meggyőződésük, hogy az ország függetlenségének kivívását a nyers erő hátráltatja. Ha igaz lenne, hogy a nép annyira súlyodt, hogy önmaga nem tudja kivívni függetlenségét, pirulnunk kellene, de mivel nem ez az ok, hanem a nyers erő, tehát nincs oka kétségbeesni.

Nagy sötétségben élünk. De nincs oly éjszaka, melyre hajnal ne következne s ő bizik a felvirradásban. (Élénk tetszés a szélsőbalon) Most áttér a közgazdaságra. A vámterület minket 1900-ig kötelez, hogy közös legyen. A közös vámterület hazánkra káros és rossz. (Helyeslés balról)

Senki sem biztosítja arról az országot, hogy a külállamok el fogják-e fogadni az osztrák törvényezikket a vámterület szerződéseire. Nem fog ez majdan minket vámháboruba sodorni? Erről senki sem biztosítja az országot.

A közös vámterület tarifájának 1902-ig való meg nem állapítása ugyanazzal a joghatással bír, mint a viszonyosság meg nem tartása.

Szél Kálmán: Az imént nem ezt mondta.

Kossuth: De így mondtam. Vannak ugyan olyan szerződések, melyekre ez nem áll, mint a francia. Hanem ez igazság alól kibujni teljes lehetetlen és hiába állít egyebet a miniszterelnök ur, ez így van. Magyarországon nem lesz megállapítva az önálló vámtarifa, míg az törvényerőre nem válik.

Szél Kálmán: Ez így van.

Kossuth: Örülök, hogy a miniszterelnök is elismeri, mert ellenkező esetben ama csekély erővel, melylyel a függetlenségi párt rendelkezik ellen álltunk volna. Szükséges.

hogy egyidejűleg egy magyar autonom vámtarifa meg legyen állapítva és a Ház által megszavazva. De a közös vámtarifa addig ne legyen megszavazva, míg Ausztriában nincs. Egész erejűkkel ellentállanak annak, hogy a közös vámtarifa lejárta nélkül álljon s ez által ki legyünk szolgáltatva Ausztriának. (Helyeslés balról.) A közös vámterülettel a mezőgazdasági termékeket megvédeni nem lehet. Végül ismét a 67-es alappal foglalkozik. Ennek súlyosodását, ingadozását a logika törvényeiben látja. Ne akarja elhítni a kormány, hogy békés uton nem lehet kivívni függetlenségünket. Veszedelemes tan ez!

Vagy erős a nemzet s akkor ez veszély az uralkodóra, vagy gyenge s akkor pirulás az országra. Neki meggyőződése az, hogy a nemzet erős és még egy ezredével dicősséggel fog átélni. O a költségvetést általánosságban sem fogadja el, hanem pártja nevében határozati javaslatot nyújt be.

Mivel a nemzet adózó képessége semmi arányban nincs a folyton emelkedő terhekkel, a kormány politikája egyetlen lépéssel se viszi előbbre a nemzetet egységes nemzeti törekvéshez; nem akarja vagy nem tudja az ország gazdasági függetlenségét megteremteni, bár meg van a módja hozzá, megakadályozza a nemzet jogos aspirációját s az osztrák szolgálatába áll, tőkét gyűjt az állampénztárba, ahelyett, hogy az adót csökkentené.

A párt a kormány iránt bizalommal nem viseltetik s a költségvetést nem fogadja el. (Taps, éljenzés a szélsőbalon).

Öt perc szünet.

Szünet után

Dániel Gábor az ülést ismét megnyitja.

A néppárt szónoka.

Buzáth Ferencz: Szerinte a civilizációnak lettünk áldozatai, kivetkőztünk nemzeti jellegünkéből, szokásainkból. A szabadelvű párt úgy van most, hogy nem találja meg a kivezető utat, nem veszi észre, hogy az a madár, melynek szárnyai véd-line alá bujnak nem a magasban repül már, de a porondban vergődik. Pártja nevében kijelenti, hogy a költségvetést még általánosságban sem fogadja el.

A kormány a néppárt részére a pénzügyi bizottságban csak egy helyet jelölt ki, ezért a párt nem értesült pontosan a költségvetésről. Magát okolja tehát a kormány, ha a néppárt az egyes tételeket itt fogja bírálata alá venni s ezáltal a vitát meghosszabbítja. Ezután bírálói kezdi az egyes bevételi és ki-

adási tételeket. Szerinte a nemzet képtelen már eleget tenni fizetési kötelezettségének a maga erejéből. Más pénzhez kell fordulni, de mi lesz akkor, ha a hitelforrások bedugolnak?

A mezőgazdaság, ipar, kereskedelem pang és a zárszámadás nincsen arányban az ország teherképességeivel. A nemzet nyög a direkt és indirekt adók súlya alatt. Kérdi a pénzügyminisztert, mi van az adóreformokkal, mikorra készülnek el azok? A pénzügyi kormány nem jár el teljes őszinteséggel a nemzet szemben. A pénzügyminiszter programjában nem szerepel a földadó leszállítása.

Az idegen honosoknak kerül kezébe a biratok nagy része ezt kell megakadályozni. (Zajos helyeslés és taps a balon és szélsőbalon.) A költségvetést nem fogadja el.

A költségvetési vitát holnap folytatják.

Mentő-intézmény Nagyváradon.

— A rendőrkapitány tervezete. —

Rég óhajtott eszme nyer minden valószínűség szerint közelebb megvalósulást Nagyváradon.

A mentő-intézményt rég óhajtvá várja Nagyvárad közönsége.

Az elmúlt nyáron Nagyváradon tartott 3 napos mentő előadás adott nagyobb impulzust az eszme megvalósítására s csakhamar **Mezey Mihály** tüzoltó-főparancsnok vette kezébe az ügyet s egy szabályzatot dolgozott ki a mentő-intézmény szervezésére. Ebben úgy kontemplálta, hogy a tüzoltók és a rendőrök közösen teljesítenék a mentő-szolgálatot.

A szabályzat-tervezettel szemben **Gerő Armin** főkapitány egészen más álláspontra helyezkedett s a mentést egészen a rendőrségre akarja bízni.

Ezuttal részletesebben nem foglalkozunk a dologgal, csupán megjegyezzük, hogy éppen annyi érvet lehet felhozni az ellen is, hogy ne tisztán a rendőri teendőkre is kevés számú rendőrök legyenek a mentéssel is terhelve.

A főkapitány előterjesztését és az általa kidolgozott utasítást a következőkben adjuk:

Tekintetes városi Tanács!

13444/1901. számú felhívására összes vonatkozó iratokat, kiegészítve azt az általam előterjesztett szolgálati utasítással, csatoltam

A konzul (térdre ereszkedik Alexandrine előtt): Bocsásson meg fenséged és fogadja legmélyebb hódolatomat!

Alexandrine: Én nem vagyok többé királyi fenség!

A konzul: Az én számomra örökké az!

Alexandrine (szomorú mosolylyal hirtelen kezébe veszi a rendjeles dobozt): Akkor hát fogadja el tőlem ezt a kitüntetést, melyre atyám leghűbb szolgája a legméltóbb.

A konzul válaszolni akar, de Alexandrine egy intéssel elhallgattatja. Néhány percnyi néma csend; akkor a konzul mély meghajlás után csendben eltávozik, csak nehezen tarthatva vissza az előtörő könyeit.

Werner (egyedül, Alexandrinehez): Nem akartad elfogadni?

Alexandrine (kezeit Werner ajakára szorítva): Nem! Egy szót se többé erről! (Arczán sajátos boldogság ragyog, mintha az előbbi jelenet visszaadta volna egész erejét): Es most végezzünk!

A szekrényhez siet, melyből egy arany flacon-t vesz elő, — utolsó maradványát királyi ékszerének. Werner rémülten ismeri fel a mérget, melyet a hercegnő szökésükkor magával hozott — utolsó mentésgül. Mielőtt azonban azt kiragadhatná a kezei közül, Alexandrine már felhajtotta s abban a pillanatban összerogyott.

Alexandrine: Oh! . . . Vége! . . . Most te is utánam! . . . Te is! Te . . . é-des!

. . . Edes . . .

sággal nyit be. Pillanatra megáll s aztán mély meghajlással közeledik Alexandrine felé.

Alexandrine (meglepetten): Kicsoda ön, uram?

Az idegen: Styrvania királyának konzula Velenczében.

Alexandrine: Hogyan? . . . És nem félt?

A konzul: Asszonyom, a kötelesség teljesítésében sohasem éreztem félelmet. Ez talán hiba, melyet az is bizonyít, hogy hatvanhat éves koromig felséges uramnak nem méltóztatott engemet magasabb megbizással megtisztelni a konzulságnál, mely állásomban meg is feledeztek rólam . . . Bármennyire fájt is eddig a mellőzés, boldog vagyok ma, hogy éppen én lehetek konzul Velenczében s így szolgálatára fenségednek . . .

Alexandrine: Szolgálatomra? . . . Miről van szó, uram?

A konzul (zsebéből a Styrvanie-rendjel tokját veszi elő): Mindenekelőtt erről az ékszeréről. Egy ismert uzsorás hozta el nekem és tudtomra adta a rendjel történetét. Gyanusnak találta a dolgot, ezért jött el hozzám: én pedig nem engedhettem meg, hogy méltatlan kezébe kerüljön királyom kincse . . . (az ékszer az asztalra teszi) . . . hanem visszaszolgáltatom önnek, asszonyom, akit megillet. (Pillanatnyi szünet után.) — Ez az első ügy, amely ide hozott. A másik már sokkal komolyabb ennél. Ma

reggel egy levelet kaptam a miniszter urtól, mely felséged ellen s ól . . .

Alexandrine: Ellenem?

A konzul: És fenséged férje ellen. Mielőtt azonban a parancsot végrehajtanám, siettem önöket a veszélyről értesíteni, hogy idejekorán menekülhessenek. Ha ezt az árulásmat otthon megtudnák, megfosztanának a rangomtól; ezzel azonban én már nem törődöm . . . Ma este tehát le kell önöket tartóztatnom, ha . . .

Werner: Estig, uram, már messze leszünk innen . . .

A konzul: Messze? (Körülnéz a szegénységben.) Ehhez azonban szükségük volna . . .

Alexandrine (hirtelen sértett méltósággal): Nem hatalmaztam önt föl arra, hogy viszonyainkba avatkozzék!

A konzul (mély meghajlással): Nem birom fenséged fölhatalmazását, de konok vakmerőségem mégis beavatkozásra biztat, mert nemcsak a hirt hozom önöknek, hanem azt az óhajomat is, hogy segítségükre legyek . . .

Alexandrine (közbe): Ne folytassa!

Werner: Kérem, uram!

A konzul: Uram, azt hiszem, jelenlétem már is elegendő bizonyítéka lojális hűségemnek . . .

Alexandrine (hirtelen): Oh, igen! igen! de nem fogadhatom el, hogy ön . . . A szegény nem enged . . . (Megszorítja a konzul kezét) De azért köszönöm! Köszönöm egész szívemből!

és a következő jelentés kíséretében terjesztem be:

Mindenekelőtt örömmel üdvözlöm egyrészt ama törekvést, melylyel a mentési szolgálatot, e valóban oly szükséges és humánus intézményt városunk javára is létesíteni szándékozik a tek. Tanács.

Köszönetemet kell hogy kifejezzem a Vörös kereszt-egyesület nemes áldozatkészségeért is, melylyel a mentő-egyesület létesítése minden költségét fedezendő 5000 koronát, sőt ezenfelül még évi hozzájárulást is felajánl.

De legfőképpen köszönetet kell hogy mondjak Mezey Mihály önkéntes tűzoltó főparancsnok ur valóban önzetlen és áldozatkész buzgalmaért, melylyel a legapróbb részletekig kidolgozza a létesíteni szándékolt mentő-testület szervezetét s amelyben önként ajánlja fel személyes szolgálatát, mint a mentő-testület vezetője.

Hogy az önkéntes tűzoltó főparancsnok ur ismeretes buzgalma és szaktudása csak nyereség lehetne ez új intézményünkre, készséggel beismerem; s hogy mindazáltal úgy személyétől, mint javaslatától eltérőleg egyedül a rendőrség kebelében óhajtanám, hogy szerveztessék a mentési szolgálat, annak indokai a következők:

A rendőri szolgálat; legbensőbb természeténél fogva szinte egy azzal a hivatással, melyet minden mentő intézménynek be kell töltenie. Mert hiszen minden, az ember életét vagy testi egészségét veszélyeztető körülmény elhárítására, meggátolására s az ezt előidéző cselekmények kiderítésére elsősorban is a rendőrség lévén hivatott, hivatásával járó egyik legfőbb feladata az is, hogy a baleset, haláleset színhelyén elsőnek jelenjen meg.

Eppen ezért, míg egyrészt természetes kapcsolatot látok a rendőri és mentési szolgálat között, addig másrészt a köteles szolgálat tudatában nem vagyok hajlandó ezen intézmény vezetését átengedni magán kezekbe, már csak a felelősség elvénél fogva sem.

Es — hangsúlyozom itt — ama körülményt, hogy tüzesetek alkalmából a mentők a helyszínére vonulni kötelesek, még pedig nem tűzoltás, hanem az első segély nyújtása céljából, — már maga összeütközésbe hozza a tűzoltókat hivatásszerű kötelemeikkel; sőt abban, hogy a csekély létszámú városi tűzoltóság mentési szolgálatra köteleztetvén — hivatásszerű szolgálatától elvonassék, egyenesen veszélyt látok.

Ami végül a kérdés anyagi oldalát illeti — tekintve a Veres kereszt-egyesület felajánlotta hőkezű hozzájárulást és a várható társadalmi támogatást, semmi akadályozó

Werner magánkívül siet, hogy a karjaiban felfogja őt; de már minden segítség hasztalan. Ekkor ő is iszik a méregből . . .

Egy órával később két konzuli megbízott kopogtat az ajtón. De választ a szobából senki sem ad.

1-ső katona: A konzul parancsára!

Csönd. — A katonák benyitnak.

2-ik katona: Jézus! Mária! . . . Nézd csak!

1-ső katona: Halottak! Hamar jelentsük meg a kegyelmes urnak!

2-ik katona (visszatartja): Semmit! csak semmi feltűnés! Teljesítsük egyszerűen a rendeletet!

A két katona a már meghidegült tetemekre ráhíntik a magukkal hozott virágokat: rózsákat és chrysanthémumokat, miket a konzul küldött.

* * *

December 19 . . . (Kivonat a styrvániai hivatalos lapból):

„Az egész királyi család jelen volt Edmée-Alexandrine hercegnő ő fensége tegnap történt elhantolásánál. A szerencsétlen hercegnő, akit évek óta gyötört a halálos kór s aki emiatt évekig nem jelenhetett meg sehol az udvarral, családja körében lehelt ki jószág s lelkét. Ő felségeik, akiket a csapás mélyen megrendített, két hónapig terjedő udvari gyászot rendeltek el . . .”

tényezőket nem látok fenforogni arra nézve, hogy e szükséges és oly annyira üdvös intézmény mielőbb létesüljön.

Nagyvárad, 1902. január hó 28-án.

Gerő Armin,
r. főkapitány.

A főkapitány ur által kidolgozott utasítás a következők:

Mentő-szolgálati utasítás.

1. §.

Minden balesetnél az első segélyt a városi rendőrség nyújtja; következőképpen a rendőrséghez tartozó 3 kerületi tiszti orvos és a rendőrség köteleibe tartozó minden alkalmazott a mentési szolgálatra köteles.

2. §.

A mentő-szolgálat minél eredményesebb fogamatosíthatása végett az első segélynyújtás minden módját felemelő szaktanfolyam állíttatik fel. A tanfolyamot a városi tiszti főorvos szervezi. Előadók a ker orvosok. Az előadásokat úgy a tisztviselők, mint a legénység hallgatni kötelesek.

3. §.

Minden külső szolgálatot teljesítő rendőr, az ugynevezett kis mentő tászkát magával vinni köteles, és pedig azért, hogy a mentők érkezéig a legszükségesebb első segélyt maga nyújthassa.

4. §.

Tűzvész esetén a mentők hívás nélkül és azonnal kivonulni kötelesek a tűzvész színhelyére.

5. §.

A rendőrség épületében egy fő, a velencei és a toloncházi különítmény épületében egy-egy fiókállomás létesíttetik.

6. §.

A fő-állomás felszerelése 2 fedett és 2 fedetlen hordágyon s a szükséges felszereléseken kívül egy mentő kocsi is, mely kétfogatu kocsi folytonos készenlétben várja a rendőrség központi épületéből a telefon hívást; e végből a mentő kocsi részére a tűzoltó laktanya és a rendőrségi főépület ügyeleti szobája között külön telefon-összeköttetés létesíttetik.

7. §.

A két fióktelep berendezése 2—2 hordágy és a szükséges kötszerek.

8. §.

Hullák szállítása egy, szintén a tűzoltó laktanyában elhelyezendő egyfogatu hullaszállító kocsin történik.

9. §.

A rendőrség főépületében 1 altiszt és 2 rendőr a különítményeknél 2 rendőr a szolgálati sorrend szerint, mint mentők, folytonos készenlétben tartandók.

10. §.

Nagyobb balesetknél a legközelebb levő kerületi orvoson kívül az ügyeletes, illetve bünygyi rendőrtiszt is a mentőkkel vonul ki helyszínére.

11. §.

A mentési szolgálatot teljesítők részére »Jutalom« ezimen évi 1000 korona átalányt folyósít a rendőrfőkapitány kezéhez a városi tanács.

12. §.

A mentési szolgálat eredményéről a rendőrfőkapitány szokásos havi közbiztonsági jelentésében számol be.

Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.

Febr. 13. Kath. Szabad Liceum bñjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.

Febr. 27. Kath. Szabad Liceum bñjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.

Márcz. 13. Kath. Szabad Liceum bñjtiestélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.

Ápr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.

Ápr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

Az új honalapító.

Néhai való jó Béla királyunk, ki negyedik voltál e néven és második honalapítónak nevezett el a kultur bestiákat nevelő magyar történelem — befellegzett neked.

Egy tatárjárást csak kibirtál valaha régen, de a mostani új tatárjárás elsöpört a régi piederstálról. Rózsá Vilmos dr. ki semmi vonását nem viseli magán a kultur bestiának s így valószínű, hogy a magyar történelem vészös hatásától megóvta a gondos szülei nevelés, Vázsonyi urat 1902. év január 25-én Budapesten a demokraták foltisztító ülésén kinevezte díjtalanul »Uj honalapítónak«.

Van tehát három honalapítónk. Arpád az ősiség jogán, IV-ik Béla penzióban és Vázsonyi ur, mindenek felett.

Egyik helybeli laptársunk, mely előszeretettel szokta felajánlani fejét betörés czéljára, a Vázsonyi féle diszközgyűlést eme szóvirágokból álló makart csokrocskával vezeti be:

»Vérebek esaholásától visszhangzott ismét a város. Fogaikat csattogtatva futkároztak a reakció ifju csemetéi, míg a sötét háttérben a hajtók, a vadászat rendezői állottak kidülledt szemekkel. Eltorzult arcukon látszott a reszkető aggodalom, melylyel a vérebek munkáját kísérték: Lesz-e zeákmány?«

Uram! Teremtőm. Be jó, hogy ott nem voltam. Nem vagyok ugyan éppen gyenge idegzetű, de erre a képre már mégis meghült volna bennem a vacsora.

Igy is szinte borzongok magamban. Pár száz egyetemi ifju vérebekekkel garnirozva futkos és csattogtatja a fogát! Micsoda csattogtatás lehetett az, melyet rémesen kísért a vérebek visszhangzó esaholása?

Vajjon mit akartak ezek megenni? Csak tán nem Vázsonyit? Ez az ur mégsem ennyire megenni való, hogy az egész menza akademia őt kívánta volna menunek?

Talán az esztergomi tigris járt inkább a főváros utczáin, melynek ugys lejárt Vázsonyi fellépte óta? Erre lehet következtetni abból, hogy a vadászat hajtókkal történt s a rendezők szeméi kidülledtek a várakozástól.

Nagy veszedelem lehetett ott.

A Vázsonyi ügy további referádája örömmel tölti el szívünket. A magyar nyelv oly szinpompája ragyog elének a referádából, mely szinte megdöbent.

A referádában egy témáról 25 becsület sértő kifejezéssel emlékeznek meg, maga a demokrata párt falragasza 11 darabot használ el belőle és még sem esik ismétlésbe egyszer sem, mind csupa új szó.

Ime »elvetemült—bárgyu—éretlen—szomérmetlen—kitartott—piszkolódó—gonosz—hazug—ragalmazó—vásott gyerkőcz—szeanylap—hepcziás-kodó stb—stb«.

Igazi tömör és színes beszédek ezek s teljesen stilszerű leírásban jelentek meg. Most értem már, hogy a milyen az agyon ütött kultur bestia.

Hát bizony így sem szép. Élve vérengző; döglötten — szagos.

Mindenesetre azonban tanuljuk csak tovább és jól, lelkiismeretesen a régi magyar történelmet. Lehet ugys, hogy a legujabb honalapító majd egészen más magyar történelmet fog csinálni — a mit nem lesz kedvünk megtanulni.

TAJÉKOZTATO.

Jan. 30. Iskolaszéki ülés a városbázán d. u. 3 órakor.

Febr. 2. Ipartestületi Hitelszövetkezet közgyűlése d. e. 10 órakor.

UJDONSAGOK.

* **A Katolikus Szabad Liceum előadása.** Vasárnap, február 2-án tartja még a Katolikus Szabad Liceum második előadását, melynek sikere iránt — az elsőnek szép eredményéről s a közönség érdeklődéséből ítélve — kétség fenn nem foroghat. Előadásokkal lapunk munkatársai *Pálffy Béla* és *dr. Krüger Aladár* szerepelnek; *Pálffy* természettudományi, *dr. Krüger* pedig kritizáló előadást fog tartani. Kiváló pontja lesz a matinének *Fényes Márta* művészi hegedűjátéka *Beleznay Antal* zongora kíséretével, valamint az utolsó pont is: *Sebő Mihály* szavaltata. *Sebő*, a kit mint kitűnő szavalót igen jól ismer a közönség, ezuttal *Várady Antal* »Judás« című költeményét fogja szavalni.

* **Eljegyzés.** A Nagyváradon is ismert és tisztelt *Andrényi-család* bájos ifju tagját, *Andrényi Vilmát* eljegyezte *Szathmáry Mezey* Andor Aradon.

* **Fegyelmi egy bíró ellen.** *Nagy P.* István Komádi községi főbíró ellen még a múlt év nyarán fegyelmi eljárás tétetett folyamatba több rendbeli panaszpontok alapján. Az első fokú fegyelmi hatóság az illető bírót felmentette ugyan, de a költségekben elmarasztalta. Panaszos felebbezése alapján Bihar megye alispánja pótvizsgálatot rendelt el, mely folyó évi február hó 15-én fog meg tartatni Komádiban.

* **Adomány a tisztviselők Otthonának.** *Vinkler József* címzetes püspök, nagyprépost a nagyváradai tisztviselők »Otthonának« 100 koronát adományozott. Meghatva a nemes tett s az üdvös cél érdekében tett adománytól, köszönetünket nyilvánítjuk s az összeget nyugtáztuk. Nagyvárad, 1902. január 28. Az »Otthon« intéző bizottsága.

* **Szociálista bujtogatók Bihar községben.** A szociálista bujtogatók, sajnos, Bihar vármegye egyik magyar lakosságú vidékét már nagy mértékben megmételtyezték. Szalárd, Papatamási községekben már nagyon sok embernek a fejét elcsábították az ismert boldogbábokkal s már igen tekintélyes azok száma, akik a közveszélyes tan hívének vallják magukat. Sőt már Bihar községben is szereztek a bujtogatók híveket. Vasárnap ismét Bihar községében akarták a boldogító eszméket elszórni. Nagygyűlést hirdettek, azonban az egész örekvés füstbe ment, mert nem érkezett meg a bujtogató vezér: *Mészáros József* Budapestről. Az eivakított bihari hívek azt híresztelték, hogy a gyűlésre a főispán adott engedélyt. (?) A községben tiz csendőr czirkált egész hétfőn reggelig. Bihar község jambor népét egy ottani asztalos bujtogatója s hirdeti a boldogító tanokat, amely csak azt eredményezi, hogy amíg a demagógok uralkodnak a szegény nép filléreiből, a felbujtott s félrevezetett tömeg összeütközik a törvénytessel s annak öreivel. — Az elmaradt gyűlés megtartását január 29 re, mára tűzték ki.

* **Tolvaj cseléd.** *Balog Mária* bihar-tordai cseléd az utóbbi b.-ujfalui hetivásárkor beállított *Losonczy Lajos* ékszerüzletébe egy gyémántos melltűvel, melyet ő állítólag 10 koronáért vett és pár korona nyereség mellett hajlandó volt eladni. Az ékszerész látva, hogy a 100—120 korona értékű melltűhöz nem juthatott tisztességesen a leány, segédjének intett, ki azonnal hírt adott a csendőrségnek, míg a leányt az ékszerész tartotta szóval, megérkezett a csendőrség és rövid vallatás után kitűnt, hogy a leány a melltűt volt gazdája *Szalmári-Király* Andor tordai volt főszolgabíró, jelenben megyei főpénztárnoktól lopta. Letartóztaták és bekísérték a bíróság fogházába.

* **A nyájas ismeretlen.** *Munkácsi Sándor* h.-k. pályi lakos jómódu földmivelő zsebre vágván egy tekintélyes képű ropogós százast, bejött Váradra venni rogyott száru csizmát, lajbit s az asszonynak holmi apróságot. Meg is szállt az atyafi a legközelebbi vendéglőben s borozgatni kezdett az étterem egy sarkában. Nem sokáig ült így egyedül, mert egy »nyájas« képű ismeretlen uriember csatlakozott hozzá s a jó falusinak érdekesebbnél érdekesebb dolgokat mesélt, később azon propositióval állt elő, hogy a »Kis Pipá«-ban kóstolják meg a kitűnő rizlinget, mely tiszta, keresztleetlen itóka. *Munkácsinak* tetszett az ajánlat, de fölében csengvén az anyjok intő szavai, tartózkodó volt, később azonban a bor mindinkább beszédessé tette s ő maga hozatott kocsit, hogy a »Kis pipa« kitűnő borát megízleljék. A nyájas ismeretlen mindenütt mint árnyék követte *Munkácsit* s reggel felé már mint régi jó ismerősök ölegették, csókolgatták egymást. Végre azonban megvirradt s elváltak, hogy a tivornyázást legalább részben kipihenjék. A hosszú, mély álomból csak késő délben ébredt fel *Munkácsi*, s ekkor megdöbbenve tapasztalta, hogy a me maradt 160 korona nincsen sehol. Nagyon természetes, hogy ujdonsült kollégájára gyanakodhatott, mint aki egyedül látta nála a szép péaszt. Jelentést is tett tegnap délután az esetről a rendőrségen, kik most erősen nyomozzák a nyájas ismeretlent.

* **Templomrablás Kispesten.** A kispesti csendőrség kegyetlen lelketlenséggel véghezvitt templomrablást jelentett tegnap reggel a budapesti főkapitányságnak. A kispesti római katolikus templom szolgája hajnalban arra ébredt, hogy a templomban betörők járnak. Förlármázta az embereket és befutott a templomba, a melynek ajtaját nyitva találták. A templomból a betörők elrítették a kelyheket, a szentségtartót, a gyertyatartókat, felfeszítették a perseyeket és elvitték a tartalmukat. Mielőtt eltávoztak volna, összevagdalták az oltárterítőt és a párnákat. A betörők bünyjelt nem hagytak a helyszínen s kilétüket eddig mély homály fedi.

* **A mig a vonat állt.** E hó 26-án, a mig a kolozsvári éjjeli gyorsvonal Várad Velenczén várt, Szántai vasúti kalauz és egy társa leszálltak, hogy a friss levegőn mozogjanak egy kissé. A rövid perc letelt s rohogott a gyorsvonal Várad felé. Váradon a két kalauz, letelevén szolgálatuk, köpenyegek után indultak, azonban nagy meglepetésükre a rendes helyen sem köpenyeg sem pedig az oda helyezett élelmi czikkek sem voltak feltalálhatók. Ismeretlen tettesek a legnagyobb valószínűség szerint Váradvelenczén emelték el. A károsultak az esetről jelentést tettek a rendőrségen.

* **A bihari piczulások.** Biharról írja levelezőnk, hogy vasárnap délután a község lakosainak egy része megalakította az u. n. piczulás bankot, a mely az előretörékvő község lakosságának takarékoságát lesz hivatva előmozdítani. Az alakuló ülésen *Zathureczky* Albert nagybirtokos elnökölt.

* **Rózsa Sándor aranyai.** A Hunyadmegye határán lévő *Dobra* községben és a környéken még ma is közszájon forog, hogy *Rózsa Sándor*, a hatvanas évek rettegett zsi-ványa *Dobra* község határában nagymennyiségű aranyat ásott el, a mit társaival a hunyadmegyei aranybányából rabolt, de üldözés közben kénytelen volt ezt eladni. Ezt a mesét *Ilea Tódor*, a ki emberölés miatt a szamosújvári feyháznak a lakója, furfangos csalásul használta fel. *Ilea* ugyanis levelet irt a *Dobrán* lakó feleségének és ebben a levélben elmondja, hogy ő és egy *Batin* nevű fegyencztársa abban a czellában vannak elzárva, a hol valamikor *Rózsa Sándor* volt elcsukva. A czella falában egy lyukat találtak, a melyben régi írósk voltak. Ezek között egy régi levél is volt, a melyet még *Rózsa Sándor* irt s ez azt tartalmazza, hogy hol van elásva az a sok arany, a mit a kriskjovi aranybányából raboltak. Mivel társa két év mulva már kiszabadul és bizo-

nyosan fel fogja ásni az aranyokat, utasította a feleségét, hogy beszéljen néhány pénzes emberrel s mondja meg neki, hogy ezer koronáért elárulja nekik a titkukat azon feltétellel, hogy kiszabadulása után, a talált aranynak még egy negyed része az övé lesz. *Ilea Tódorné* közölte ezt a levelet *Molcza Szofron* és *Szegula* Juonnal, a kik rögtön hajlandónak nyilatkoztak a titok megvételére és egyttal pénzt is adtak *Ileának*, hogy utazzon le Szamosújvárra és szerezze meg a levelet az urától. Az asszony a mult héten visszajött s hozott magával levelet, a melyben meg van írva, hogy hol fekszik a sok arany. *Molcza* és *Szegula* kifizették rögtön az ötszáz forintot, a mit *Ileának* átvett s másnap már el is tűnt a faluból. A két vevő pedig hiába kereste az aranyakat a megjelölt helyen. A két aranykereső csakhamar rájött, hogy becsapták őket s feljelentést tettek a csendőrségnél, a mely *Ileának* most keresi.

* **A megcsalt kofa.** Egy uri kinézésű vevő két pár szárnyasra alkut kötött tegnap délelőtt *Zsurkucz* Koszta földmivessel 3 korona 40 fillérig s egyik közeli palotába hivta, hogy ott majd kifizeti. A folyosón a kezébe is nyomott két darab hamis forintost és átvéve a visszajáró 60 fillért, továbbá a két pár szárnyast, el-tűnt s otthagya az álmélködő kofát, aki csak akkor vette észre a csalást, midőn a vevő nem volt sehol. — *Zsurkucz* jelentést tett a rendőrségen.

IRODALOM.

Irodalmi értesítés!

1. A »*Szent Olvasmányok az év különböző ünnepeire*« II. ik hővitett kiadás, képekkel, díszes vászonkötésben; ára 2 kor.

2. »*Elmékedések a mi Urunk Jézus Krisztus szenvedéséről és haláláról*« vászonkötésben, képekkel; ára 1 kor.

3. »*Szűz Mária a mi Anyánk*« üdvös beszélgetések, díszes vászonkötésben, képekkel; ára 1 kor.

Mindezen könyvek egyházi jóváhagyással bírnak. Bármintve küldetnek. Lelkészek erga ss. is megkaphatják.

Megrendelhető *Kovács Jázon* áldozópapnál *Mária-Pócson*, Szabolcs m.

EGYESÜLETEK.

A magyarországi katolikus egyesületek országos szövetsége, a mely tavaly alakult meg, hogy irányítója, vezetője legyen társadalmi munkájuknak, kéri a magyar katolikus közönséget, hogy tanácsért a szövetséghez forduljon, a melynek irodája a *Molnár-utca* 11. száma alatt van. A szövetségnek messze kiható földadatai elérésére, a központi iroda fönntartására anyagi eszközökre van szüksége. Egy anyagilag erős és hatalmas központ, melynek elegendő eszközei vannak országos akciók kezdeményezésére, vezetésére, intézmények alkotására, egyesek fölsegítésére, a munka szervezetének föllállítására: óriási befolyással lehet a katolikus társadalmi munka föllendülésére, a katolikus reorganizáció nagyfentosságú munkájának fölvirágoztatására. Ezt az anyagi eszközt a magyar katolikus társadalomtól kéri a szövetség. Alapszabályai értelmében a szövetség pártfogó tagjai lehetnek egyes személyek, testületek, erkölcsi intézmények, a kik a Szövetség fönntartására évenként legalább 200 koronát fizetnek. Pártoló tagok pedig lehetnek, a kik a szövetség fönntartására évenként legalább 10 koronát fizetnek. A köteheti, lépjen be tehát a szövetségbe. Tagu való jelentkezések, tagsági díjak s más adományok a központi irodába küldendők.

Katholikus olvasókör Biharon.

A katolikus hívek öntudata örvedetesen ébred az egész országban. Ennek egyik bizonyossága a mindenfelé keletkező katolikus egyesületek és körök, amelyek ébren tartják a tagokban a hitéletet s tömörítik a megmegújuló támadásokkal szemben a katolikusokat.

A szomszédos Bihar községből vesszük az értesítést, hogy az ottani katolikus polgárok vasárnap délután mintegy 50-60-an a kath. iskola termében értekezletre jöttek össze, amelyen *Fejér Nándor* kiérd. esperes-plebános elnökölt.

A jelen voltak lelkes hangulatban elhatározták, hogy a már rég óhajtott és tervezett kath. olvasókört megalakítják. A költségvetést azonnal összeállították, az alapszabályok elkészítéséről gondoskodtak s a tagdíjakat is megállapították. A tagok gyűjtésére három tagu bizottságot kértek fel. Az alakuló közgyűlést két hét múlva tartják meg.

Igazságszolgáltatás.

A tévedés áldozata.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

Múlt év október havában öt fancsikai földműves ember kissé bepálinkázva indult hazafelé az élesdi vásárról. Az uton egyik elkezdte csufolni *Gávrís* Tódort, akit néhány nappal azelőtt a felesége elvert a háztól. *Gávrís* Tódor szó nélkül hallgatta a csufolást, később azonban, mikor az erdőszélen haladtak, gondolt egyet, — fölemelte a botját s előtte haladó társára olyat ütött, hogy az menten összerogyott. Csak azután látta *Gávrís*, hogy ő nem azt az embert ütötte meg, aki őt csufolta, hanem egy másikat. Tüstént egyezkedni is kezdett a szerencsétlen áldozattal s husz forintot ígért neki, hogy béküljenek ki. A súlyosan megbesült ember azonban nem tudott kibékülni, mert meghalt.

Az elfogott *Gávrís* Tódort tegnap vonta felelősségre a nagyváradai esküdtbírósnak *Nagy Ferencz* kir. törvényszéki elnök elnöklete alatt; szavazó bírák: *Kepes Miklós* és dr. *Csulyok Béla*, jegyző *Domokos* kir. törvényszéki aljegyző. A közbud képviselője *Vámosy Mihály* kir. alügyész, a védő *Zigre Miklós* volt.

A szolgálattevére kirendelt esküdtök ki-sorsolása után *Gávrís* Tódor vádolt eloadja az esetet, menteségül ittas állapotát és a sőtéttségét hozza fel.

Az igazság érdekében kihallgatott tanuk valamennyien terhelő vallomást tettek, eloadták, hogy *Gávrís* legelő haladt s csak később a csufolások után maradt hátra, hogy szándékát végrehajtsa.

A tanuk valamennyien hitelt tettek vallomásaikra.

Az orvosszakértők véleményének meghallgatása után a kir. törvényszék a kérdések feltétele végett tanácskozára vonult vissza.

Két kérdés feltételét állapították meg, az első fő kérdés precizirozza bűnös-e *Gávrís* a szándékos, de nem előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés büntetésében? — a mellék kérdés pedig a beszámíthatóságnak eldöntésére céloz.

A bizonyító eljárás befejeztetvén, *Vámosy* Mihály kir. alügyész terjeszté elő nagy-szabású vádbeszédét s kéri a szolgálattevő esküdtöket, hogy a főkérdésre igen-nel feleljenek.

Zigre Miklós kérelmezi védenoze felmentését.

A vád és védbeszéd meghallgatása után az esküdtök jó más fél órai tanácskozás után meghozták a verdiktet, bűnösnek mondván ki *Gávrís* Tódort a szándékos, de nem előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés büntetésében.

A kir. törvényszék e verdikt alapján *Gávrís* 3 évi börtönrre ítélte.

Ítélet jogerős.

A gróf váltói.

Néhány hét előtt letartóztatták Londonban a fiatal gróf *Ráday* Andrást, a ki több apró csiny elkövetése után egy ismert világi hölgy társaságában szökött meg *Buda-pestről*.

A szélhámos szép asszonyt, *Terényi* Irmát, a ki előbb egy magas állásban levő hivatalnoknak volt a neje, feleségül is vette, de az uton el is váltak hamarosan. A kalandokra vágyó hölgy, mintán valahol a külföldön egy dús gazdag gavalérral ismerkedett meg, egyszerűen a laképnél hagyta.

A gróft nem egyedül a szép asszony csábította szökésre. Néhány hamis váltója miatt menekült s amint elfogták, az ellene kibocsátott körözés alapján haza is hozták. Gróf *Ráday* módfelett könnyelmű életet folytatott, pénze pedig nem volt a léha költségekre. Epp ezért váltókat hamisított előkelő rokoni nevére. A hamis váltók miatt a Nemzeti Kaszinó volt komornyikja, *Masztaller* József főpinczér jelentette fel gróf *Ráday* Andrást.

Három váltó volt *Masztaller* kezében. Egy 200 forintos, melyre *Ráday* a nagybátyjának, báró *Prónay* Dezsőnek a nevét hamisította. Ez pör alá került s a három esküt tett arra, hogy aláírása hamis. Később még egy 300 és 550 forintos váltó került a büntető törvényszék elé.

Erre a gróf barátjának *Szilády* László földbirtokosnak, továbbá *Szilády* Aronnak és sógorának, gróf *Chotek* Rezsőnek — a ki *Ferencz Ferdinánd* trónörökösnek is sógora, — a nevét pingálta rá. A trónörökös sógora, *Chotek* gróf azon a réven áll sógorságban *Ráday*val, hogy a neje *Ráday*-leány.

A 300 és 550 forintos váltó miatt gróf *Ráday* vád alá helyezettvén, ügyében tegnap tartották meg a főtárgyalást. Az ifjú alig 26 éves, elzülött és beteges kinézésű magúást a börtönből vezették a bíróság elé, melynek Agorasztó bíró volt az elnöke.

A bizonyító eljárás befejezése után a kir. törvényszék *Ráday* Andrást gróft egy évi börtönrre ítélte.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: A páholy.

Csütörtök: Bibliás asszony.

Péntek: *Traviata*. (Alberti Werner vendég-szereplése.)

Szombat: —

Vasárnap:) d. u. Gascognei nemes
este. Aranykakas.

A páholy.

Ha van darab, a mely igazán fejűktetejére állított helyzetekből van összeszedve, akkor az a Páholy, Lauff és Krantz kacagató bohózata. Szellemesség nincs benne sok (azt nem is várnunk a német szerzőktől), de van igazi helyzet komikum, bonyodalom s a XIX. században proskribált anyósvicczek elég jó felélevenítése.

Két álszabaddkőműves körül forog a história, a kik a páholyba-járást igen alkalmas ürügynek tekintik arra, hogy egyet-egyet lumpoljanak. *Lipóczy* Józsiás (Krasznay) pláne — tekintettel arra, hogy már 20 éve praktizálja ezt a kitűnő hazudozást, főmesterré léptette elő magát, veje *Hidas* Bálint (Patak) azonban csak most folyamodott ehhez a hazugsághoz. A két álszabaddkőműves egymást igazának tartja s a legnagyobb szorongások közepén találkoznak. Jön még egy harmadik szabaddkőműves-jelölt is: *Paludán* (Bognár), a kinek legfőbb vágya szabaddkőművessé lenni és *Lipóczy*-hoz folyamodik fölvetelért. Ez nem elég a bonyodalomhoz, kell még egy páholyintogató (Bérczi), a ki szintén szabaddkőműves jelszavak

segélyével végez pumpolásokat és fényes jóllakásokat, kell *Lipóczy*-nak egy hüllenül elhagyott kedvese, (K. Biró Anna), a ki később *Paludán*-né lett, kell egy volt nőimitátor, *Csiz* Pepi (Erdélyi), a ki *Lipóczy* és *Paludán*-né leányának adja ki magát, kell egy mérges anyós (Somogyiné), két leánynyal (Kulinyi és Szohner), a kik persze szerelmesek s a kiket *Csiz* Pepi leányruhában sorra ölei és csókol. Hogy ennyi anyagból micsoda bohóságokat tud a két német író összeeskábálni, azt nem elmondani, hanem megnézni kell. Elég az, hogy a nézőtérén alig szűnt meg a kacagás egy-két percze.

Pedig valljuk meg, az előadóknak csekély részük volt a sikerben. *Benkő* Jolán hiányát annál jobban éreztük, mert helyette *Somogyiné* ugrott be; az igaz, hogy más bajosan játszott volna el ezt a szerepet még így is. *Bércsi* helyett is *Dinszky* szerepében *Nyárait* kellett volna felléptetni, *Dési* (Földes) helyett akárki mást. Értékes alakítást csak *Krasznay* és *Patak*y, a két álszabaddkőműves, valamint *Bognár* (Paludán) nyújtottak. Mind a három mérséklettel s épp azért teljes sikerrel alkalmazta a bohózat hatás eszközeit. *Erdélyi* (*Csiz* Pepi) láthatólag ambícióval és jó kedvvel játszott, de saját magán ő mulatott legjobban s ezért néhol képtelen túlzásokra ragadtatta magát. E. Kovács Mariska, Szohner Olga, Kulinyi Mariska, Tóvári Anna kis szerepeikben igyekeztek némileg lendíteni az előadást. Legjobbat lendített rajta maga a közönség, mely a kacagással a kisebb szünetekre és arra adott alkalmat, hogy a sugó erősebben működjen.

A rendezés *Somogyi* Károly ügyes kezére vall.

Dr. K. A.

Alberti Werner vendégjátéka. Közönségünk kedves művésze *Alberti Werner* csütörtökön a déli gyorsvonattal érkezik és egyenesen a színházhoz hajt, hogy a 12 órakor kezdődő „*Traviata*” próbáján részt vegyen. Pénteken (páros) bérlésünkelben kerül színre „*Traviata*” opera, melyben *Alfréd* egyik legkitűnőbb szerepét fogja énekelni. A fő női szerepet *Székely* Irén éneklé ezuttal először, melyre már hónapok óta készült a legnagyobb ambícióval, ötözetét Budapesten készíttette a legelső női divat teremben, ahol a budapesti művésznők készítették tolettjeiket.

A pénteki bérlésünkel előadásra jegyek előre válthatók csütörtökön délután 3 órától. Együttal a bérlőket is külön felkéri az igazgatóság, hogy jegyeik megváltásához tévedések kikerülése végett legyenek szivesek a páros szünetre jogosult bérlők a bérléjegyvet elküldeni, akkor nem fordulnak elő félreértések a pénztárnál.

A Veszta-szüzeket Aradon betiltják.

Mig Nagyváradon javában készülnek a Veszta-szüzek előadására, addig Aradon akadt egy bátor ügyvéd, dr. *Avarffy* Ferencz, a ki indítványt adott be a színházi bizottsághoz az iránt, hogy tiltsa be a Veszta-szüzek előadását. A bizottság pénteken fog az indítvány fölött tanácskozni s mint az eddigi hangulatból következtetni lehet, a bizottság tényleg be fogja tiltani a darabot. Csakhogy a betiltás kissé későn jön, mert az aradi társulat elég élelmesen — pénteken fogja ötödször adni a Veszta-szüzeket. Természetesen már csak a felebbezésre való tekintettel is.

Ifjusági előadások a színházban.

Somogyi Károly színházigazgató tegnap jelentette be hivatalosan Nagyvárad város tanácsának, hogy a most folyó szezonban Virágvasárnapig havonként egy csütörtökön délután 3 órakor ifjusági előadásokat rendez. — Az első ilyen előadás most csütörtökön, január 30-án délután lesz. Az *Ocskay* brigadérost adják s előzetesen *Sipos* Orbán kir. tan., tanfelügyelő tart hazafias magyarzó előadást.

Székely Irén távozása. Régóta emlegetik, hogy Virágvasárnaptól kezdve nagy változások állanak be Somogyi Károly társulatában s éppen a legjobb erők, a közönség kedvencei távoznak. Egyik sem olyan veszteség azonban, mint a minőről tegnap beszéltek. Híre kelt ugyanis, hogy Székely Irén itt hagyja Nagyváradot s Virágvasárnaptól kezdve Kolozsvárra szerződött. Allítólag a művész nő elhagyása befejezett dolog s már alá is írta a Megyeri Dezsővel megkötött szerződést.

New-York szépe, operette lesz a színház első operette újdonsága, melyre az igazgatóság teljesen új díszleteket festet, melyek a legpazarabb fényvel készülnek. A legmeglepőbb az egész között New-York egyik városrésze, ahol a tőmérdek 8—10 emeletes ház mind kivilágítva látszik s az indóház valamint az utcák is mind villanyos ivlámpákkal lesznek világítva.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 128.

Idénybérlet 114.

Ma, szerdán, 1902. január 29-én

A páholy.

Bohózat.

SZEMÉLYEK:

Lipézi Józsiás	— — —	Krasznay Andor
Klára, felesége	— — —	Benkő Jolán
Lili, leányuk	— — —	Szohner Olga
Kéri Annuska	— — —	Kulinyi M.
Hidas Bálint	— — —	Pataky Béla
Éva, felesége	— — —	E. Kovács M.
Csiz Pepi	— — —	Erdélyi Miklós
Dinszky Caesar	— — —	Béreczi Gyula
Földes Dénes	— — —	Dési Alfréd
Paludán Mózes	— — —	Bognár János
Paludáné	— — —	Somogyiné

HELYARAK: Nagypáholy 7 ft. földszinti és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 ft 50 kr. Körzék 1 ft 20 kr., Támlászkék 1 ft. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté 7 óraker, vége 10 óraker.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 óraker.

Holnap csütörtökön, január 30-án

A bibliás asszony.

Operett.

MULATSAG

FARSANGI NAPTAR.

- Febr. 1. Tisztviselők bálja.
- Febr. 2. A 48-as Népkör táncestélye.
- Febr. 2. Protestáns hangverseny.
- Febr. 3. Kolon bál a Zöldfa szállodában.
- Febr. 5. »Helyőrségi bál« a Keresk. Csarnokban.
- Február 8. Katholikus kör bálja.
- Febr. 9. Nyomdászok bálja a Zöldfában.
- Febr. 9. Református bál a Fekete Sasban.
- Febr. 11. Tűzoltó bál a Zöldfában.

Szanatórium-bál Gyulán. A »József főherceg szanatórium-egyesület« Lukács György-né született Perényi Madoly bárónő ömeltósága védnöksége alatt a szanatórium-alap javára Gyulán, folyó 1902-ik évi február hó 1-én a vármegyeház termeiben szanatórium-báll rendez, melyen a békésmegyei társadalom színe-java fog teljes számban részt venni, de a melyre Nagyváradról is sokan készülnek. Bérleti díjak: személyjegy 5 korona, családjegy 12 korona, karzati jegy az első sorban 6 korona, a második sorban 4 korona. Kezdeté este 9 óraker.

Dr. Barabás Béla az »Otthon« estéjén.

Nagyvárad társadalmá, különösen a tisztviselők nagy lelkesedéssel fogadják Barabás Béla orsz. gyűlési képviselő abbéli elhatározását, hogy az »Otthon« február elsején rendezendő estéjén bájos nejjével együtt részt vesz. A népszerű képviselő e legújabb elhatározása is fényes bizonyítéka annak, hogy Barabás Béla Nagyvárad város sorsát és polgárainak igaz érdekeit mennyire szívén viseli. Az »Otthon« estélye — már ebből is láthatólag — igen nagysikerűnek és fényesnek ígérkezik. Városunk előkelő társadalmának minden osztálya lelkesedéssel karolja fel a tisztviselők nemes mozgalmát és az új »Otthon« életrevaló eszméjét.

A táncmulatságra a belépő jegyek tömegesen fogynak és százával gyűlnek be a jótékony adományok az »Otthon«-alap javára. Az »Otthon« estélye iránt Nagyvárad bálozó uri hölgyei között is nagy az érdeklődés, amit legjobban bizonyít az a körülmény, hogy a Fekete-Sas nagytermén kívül a karzati is előkelő hölgyközönség fogja megtölteni, mert a két koronás karzati jegyek is meghívó mellett érvényesek.

E helyen ismételve kéri a rendezőség mindazokat, akik tévedésből eddig meghívót nem kaptak, hogy ez iránt becses óhajukat a rendezőség bármely tagjánál kifejezni szíveskedjenek.

REGÉNY-CSARNOK

A Polanieczki-család.

Írta: Stenkiewicz Henrik. — Fordította: Kolozsvárné-Korányi Ilona.

76

— Otthon felejtettem a botomat, adj egyet kölcsön, — szólt, — kutyák támadtak meg az uton!

Ha csak egy pillanatra is, egyedül akart lenni Maszkónéval. Alig távozott el a férj: — Belát-e a szivemből? — kérdezte.

Maszkóné megjéjt. Ő pedig csak visszamélekezett a szóra, a mely ígéretként csegett fülében:

— Jön a férjem!

— Szeretlek — suttogta önfeledten.

Az asszony elfordította zavart tekintetét, s az életében új korszakot jelentő szó varázsa alatt, fejlesütve mozdulatlanul állt ott. A midőn Maszkó léptei közelegetek, Polanieczki így szólt:

— Holnap!

Ez az egyetlen szó parancsként hangzott.

— Itt a bot! — mondta Maszkó. — Holnap egész nap távol leszek, talán fölkereshetnéd ezt a szerény árva asszonyt!

— Jó éjt!

Polanieczki kilépett a holdfényes éjbe. A természet csendje csodálatos ellentétben állt háborgó idegeinek izgatottságával. Mintha lángtengerből került volna elő. Első gondolata az volt, hogy végzett a lelkiismerettel, végzett a becsülettel. Nincs többé visszatérés!... Egy benső szózat vádolni kezdte: — gazember vagy! — Annál jobb. Gazember nem küzd a kísértés ellen, csak vágyainak él. Igaz, hogy a midőn megcsalja Máriát, lábball tapossa szívét, mindazt, a mit eddig szentnek vélt, de karjaiba zárt Maszkónét.

Ez az asszony vagy elárulja férjének, s akkor megverekszik azzal, vagy hallgat s büntetésévé lesz! Brui fogja holnap ha összedül is a világ...

Mária éjjeli köntösben, kibontott hajjal várta. Tudta, hogy Polanieczki szívesen simogatja a fényes hullámos fürtöket.

— Vártalak, szólt mosolyogva. — Örülsz, hogy nemes cselekedetet vittél véghez?

— Igen!

— Maszkóné ismeri a helyzetet?

— Nem tudom! De késő van, jó éjszakát!

— Jó éjszakát! És köszönöm... derék, becsületes ember vagy!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOR

Ernuszt Kelemen veszélyben.

Budapest, január 28. (Saj. tud. táv.) Szombalhelyen az oladi majorban egy megvadult bikának Ernuszt Kelemen főrendiházi alelnök csekély hija volt, hogy ma áldozatul nem esett. A bika ugyanis letépette a gulyást, kinek kiállításaira Ernuszt oda sietett. A bika ekkor új támadója ellen fordult s ha a vadászebek idejekorán el nem üzik a megvadult állatot, igen könnyen áldozatul eshetett volna.

Konzervatívek veresége.

New-York, jan. 27. A kolumbiai szabadeltvi párt itteni képviselője azt a hírt kapta, hogy a liberálisok Soto parancsnoksága alatt La Cruz közelében véres harc után megverték a konzervatíveket, a kiknek Franjaver és Espana voltak parancsnokaik. A liberálisok sok fegyvert, lövőszert és ágyukat zsákmányoltak. Espana elesett. (M. T. I.)

London népessége.

London, jan. 28. Az 1901-iki népszámlálás adatai szerint Londonnak 4,536,541 lakosa van, a kik között 135,377 idegen van. (M. T. I.)

Udvari ebéd.

Berlin, jan. 28. A kastély fehértermében tegnap este nagy ebéd volt, a melyen a walesi herceg is megjelent. A württembergi király a német császárt köszöntötte fel. (M. T. I.)

SZERKESZTOI POSTA.

H. L. Budapest. A szép alkalmi cikket megkaptuk, de nem közöltük azért, mert nincs reá — — alkalom. Január elején olvastuk ugyan a fővárosi lapokban, hogy az O. P. E. f. hó 29-én fogja megtartani évi rendes közgyűlését, de azóta egy sor közlemény sem jelent meg erről egyik lapban sem és ami fő meghívót sem kaptunk — pedig mi is készülünk felmenni a gyűlésre. Ebből azt következtetjük, hogy elhalasztották a közgyűlést és talán az O. P. E. római zárandoklata előtt vagy más alkalmas időben fogják megtartani. Mi is eltesszük e cikket akkorára. A tárczát nem kaptuk meg. Üdvözlét.

KOZGAZDASAG

Reich Jenő és Társa

Tőzsdé jelentése.

— A »Tiszantul« eredeti kiadványa. —

Ürletközönség

Budapest, január 28.

Osztrák hitel	— — —	625 50
Magyar hitel	— — —	629 50
Államvasút	— — —	624 50
Rimamurányi	— — —	416 —
Magyar pénzügy	— — —	433 —
Salgótarjáni	— — —	— — —
Wagon-kölcsön	— — —	— — —

Hatalridő.

Budapest, január 28.

Buza októberre	— — —	7 84
Buza áprilisra	— — —	8 80
Tengeri	— — —	5 14
Rozs okt.	— — —	6 89
Zab ápr.	— — —	6 98
Káposzta, repce, aug.	— — —	— — —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902 január 28-án.

Magyar aranyáradék 4%	— — —	119 65
Magyar koronáradék	— — —	96 70
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — —	122 60
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — —	101 25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	— — —	120 —

Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — —	95 30
Kalméri jog megváltási kötvény — —	101.80
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény — —	95 —
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön — —	181.50
Tiszahályozás szept. sorsjegyek kölcsön — —	152.50
Osztrák járadék papírban — — — —	100 25
Osztrák járadék ezüstben — — — —	100 25
Osztrák járadék aranyban — — — —	120 25
Osztrák korona járadék — — — —	97 30
Osztrák államsorsjegyek — — — —	146.—
Osztrák magyar bank részvény — — — —	16 10
Magyar hitelbank részvény — — — —	671 —
Osztrák hitelintézet részvény — — — —	658.50
Párisi vista — — — — — —	95.25
80 frankos arany (Napoleon'or) — — — —	19.02
Németbirodalmi márka — — — — — —	117 15
London vista — — — — — —	289 25
20 márkás arany — — — — — —	28.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Nagyvárad város jogügyi s gazdasági ügyosztályától.

718—1902. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad-Ujváros városrészben Örutca 3—424/a szám alatt építendő elemi fiu- és leányiskola felépítésének vállalatba adása céljából 1902. évi február hó 10-ik napján d. e. 10 órakor a városház tanácstermében árlejtés fog tartatni.

Az iskola építési költségei 146724 korona 79 fillérben vannak előirányozva s az összes munkálatok egy fővállalatnak adatnak ki. A bántpénz 8000 korona. A bántpénz készpénzben vagy óvadék-képes értékpapirokban tehető le, vagy a zárt és szabályszerűen lepecsételt ajánlat-hoz csatolandó, vagy a városi pénztárba teendő le s a letétjegy az ajánlat-hoz melléklendő.

Ajánlatot írásban, zárt ajánlat utján, a költségvetésben kitett egységárból leszámítandó egységes % leepedéssel lehet tenni.

Ajánlatot a fent kitett határidőig alulírott kezeihez lehet benyújtani, amikor is a beadott ajánlatok felbontatni s elbíráltatni fognak.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy az árlejtési feltételeket ösmeri s azokat magára nézve kötelezőnek mindenekben elfogadja, — köteles ezenkívül az építési terveket, a költségvetést, az árlejtési feltételeket, a városi külön egységár- és feltétfüzetet,

mely okmányok a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők — aláírásával ellátni.

Árlejtőket benyújtott ajánlatuk azonnal, ellenben Nagyvárad város közönségét csakis a törvényhatósági bizottságnak az árlejtés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyvárad, 1902. január hó 27-én

Komlóssy József,

jog- és gazdaságügyi
tanácsnok,
mint az árverési küldöttség
elnöke.

88

HAZAI IPAR!**A bucsai kosárfonó és faipartelep raktára
Nagyváradon.**

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelőleg mindenféle

disz, pék, fűszerszállító, virág, papír, fa, ruhatartó, utazó, ételhordó, szegletes és gömbölyű háti, palma és üveghordó kosarak. — Székfonó és spanyolnád s ebből készült legszebb kivitelű hinta, ülő, kerti, gyermekszékek, fali- és kávéházi újságtartók, lábtörők, porolók, gyermek toló- és ülőkocsik, kottatartók, szatyorok, kis és nagy seprük, suroló kefék és gyümölcskosarak stb.

melyek teljesen versenyen kívül állanak rendeztetett be és kérjük a n. érd. közönség b. pártfogását.

Minden itt fel nem sorolt cikkekre megrendeléseket elfogadunk és 8 napon belül elkészítjük. **Ismét eladók árkedvezményben részesülnek.**

A Bucsai kosárfonó és faipartelep raktára

Nagyvárad, Fő-utca, Bartsch-palota.

85.

Igen alkalmas nászajándékok.

Kettes vasalt üzleti és festőknek való létra, fűrészpör, olcsó fabutorok kaphatók.

Legszebb kivitelű kerti és irodai berendezések.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
fáncrendek, étlapok,
napárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

**A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.**

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.